

Enduro bra för miljön

av Marc Malmqvist 01 / 12 2016

Kvävenedfall och människans intensifierade bruk av mark är ett hot mot tusentals växt- och djurarter som är beroende av öppna livsmiljöer. Lösningen kan vara motorcyklar som kör sönder marken och skapar nya livsmöjligheter.

I september 2014 genomförde Göteborgs och Partille kommuner ett udda försök att rädda den rödlistade växten klockgentiana. Partilles kommunekolog bjöd in Partille Trialklubb att köra upp marken kring Åkersjön så att blommans frö skulle få det lättare att gro i markblottorna som motorcyklarna skapade. Göteborgs kommuns biolog sa då att det kunde vara kul att testa något nytt. Trialklubben gillade utmaningen den täta växtligheten gav. Resultatet blev en succé och en 50-procentig ökning av klockgentianastänglar redan första året.

Motorcyklar lämpliga

Motorcyklar som kör på lämpliga platser i naturen har visat sig vara en viktig faktor för att bevara biologisk mångfald i dagens igenväxande landskap.

Kvävenedfall gör att marken förmörkas av tätare växtlighet, exempelvis nässlor, hundkex och älggräs, som både konkurrerar och skuggar ut de oftast små och kortlivade arter, både växter och djur, som är anpassade att leva i miljöer som ständigt förändras.

Dessa skiftande områden blir alltmer ovanliga. Motorcyklarna, framför allt motocross och enduro, bryter upp markytan på ett sätt som är positivt för många insekter och ryggradslösa djur men också många svampar och växter.

– En planta som blir sönderripen av ett däck gynnas av denna störning eftersom många fler plantor kan etablera sig i spåren av motorcykelns framfart. De som mest gynnas av detta är arter som är bland de mest hotade i Sverige eftersom de inte har många ursprungliga livsmiljöer kvar, säger Nils Ryrholm, professor i zoologi vid Högskolan i Gävle.

Stör lättare

Nils Ryrholm är också rådgivare åt Svemo, Svenska Motorcykel- och snöskoterförbundet, i frågor som rör biologisk mångfald och hur motorklubbar kan bli ännu bättre på att värna miljön och artrikedomen på sina banor. Han har besökt 30-40 banor och hjälpt dem med skötselråd och åtgärder som kan gynna den biologiska mångfalden ytterligare.

– På samma sätt som vi mortlar kryddor för att få fram smaken slår motorcyklarnas däck sönder sandkorn och frigör mineraler till växterna. Motorcyklarna kan få till en störning på många olika ställen till en liten insats av personer som är intresserade och kör varje år. Det garanterar kontinuitet.

Växthusgaser litet problem

Vissa länsstyrelser runt om i landet inser också fördelarna och nyttan med markstörningar i naturen. 2014 fick Göta MS i Enköping 65 000 kronor i bidrag av Länsstyrelsen Uppsala län för att skapa förutsättningar för att gynna den lokala floran och faunan i samband att klubben skulle arrangera enduro-VM och på så sätt bidra till ekologisk mångfald.

Länsstyrelserna i Skåne, Kalmar och Halland genomför nu projektet Sandlife med budget på 70 miljoner för att under sex år restaurera och bidra med störningar på sandmarker. Många av dessa är militärområden där det fortfarande finns en hög biologisk mångfald.

– Motorcykelverksamheten drivs av klubbanslutna privatpersoner som står för stora delar av kostnaden själv, så därför blir ju denna typ av naturvård även billigare för samhället.

En annan fördel med motorcyklarna är att det finns många banor som dessutom är jämnt utspridda över hela landet.

– Motorcyklarnas förbränningsmotorer släpper förvisso ut växthusgaser och kväveoxider men det är i en förhållandevis liten skala. Det är en trippelvinstsituation där både den biologiska mångfalden, naturvården och motorklubbarna är vinnare, säger Nils Ryrholm.

av Marc Malmqvist